

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

Oslo, 1. februar 2018

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL NY ÅNDSVERKLOV - PROP 104 L (2016-2017)

TONO er et samvirkeforetak som er eid og styrt av sine medlemmer, som er komponister, tekstforfattere og musikkforlag. TONO forvalter og beskytter opphavsrettigheter på vegne av rettighetshavere i musikkverk. Forvaltningen omfatter både rettighetshavere som er individuelt tilknyttet TONO gjennom forvaltningskontrakter, og rettighetshavere som er tilknyttet tilsvarende selskaper i andre deler av verden. Sistnevnte skjer gjennom gjensidige representasjonsavtaler som TONO inngår med disse selskapene. TONO forvalter dermed «verdensrepertoaret» av musikk som utnyttes i Norge.

TONO innkasserer vederlag ved kringkasting og annen offentlig fremføring av musikk, og overfører disse midlene videre til norske og utenlandske rettighetshavere. TONO legger dermed til rette for bruk av musikk i Norge, samtidig som det vederlaget som betales til TONO gir rettighetshaverne et økonomisk grunnlag for å kunne skape nye musikkverk.

Høringsnotatet har vært gjenstand for omfattende endringer. For flere av bestemmelsene er lovforslaget noe helt annet enn det som ble sendt på høring. Disse bestemmelsene har derfor i realiteten ikke vært på høring. TONO registrerer at de grep som i høringsnotatet ble tatt for å "sikre en sterk beskyttelse av rettigheter til eget verk" i stor grad er fjernet.

TONO vil i det følgende kommentere utvalgte deler av lovforslaget som er av særlig betydning for våre medlemmer.

- § 1 – Lovens formål
- § 3 – Opphavsrettens innhold: Strømming av ulovlig kilde
- § 43 – Fri bruk av verk i undervisningsvirksomhet
- § 67 – Alminnelige bestemmelser om overdragelse: Spesialitetsprinsippet
- § 69 – Rett til rimelig vederlag ved overdragelse av opphavsrett
- § 82 – Vederlag og erstatning: Det dobbelte av et rimelig vederlag for bruken
- § 84 – Tillatelse til bruk

§ 1 – FORMÅLSBESTEMMELSEN

TONO viser til at formålsbestemmelsen har blitt omarbeidet og endret på flere punkter etter høringen. Den foreslåtte ordlyd i bestemmelsens bokstav b): *"avgrense rettighetene med sikte på å ivareta en rimelig balanse mellom rettighetshavernes interesser på den ene siden og brukernes og allmennhetens interesser på den andre siden"* kan bidra til en polarisering som det ikke er grunnlag for. TONO bemerker at det ikke generelt er grunnlag for å trekke et skille mellom rettighetshaverne på den ene siden, og brukerne og allmennheten på den andre siden. Det er for eksempel i rettighetshavernes og allmennhetens interesse at lovgivningen sørger for at åndsverk blir tilgjengeliggjort for allmennheten mot rimelig vederlag, mens brukerne har interesse av at vederlaget blir lavest mulig.

TONO mener videre at presiseringen "i en viss utstrekning" som ble foreslått i høringen bør beholdes, da det er vanskelig å se noen god begrunnelse for å fjerne den. Som påpekt av Advokatforeningen i høringsrunden er det stor fare for at en slik bestemmelse kan (mis)brukes for å fremme visse interesser på bekostning av andres. Formuleringer som innbyr til dette bør etter TONOs oppfatning unngås.

Avslutningsvis mener vi det er uheldig at høringsnotatets ordlyd hvor det oppstilles at loven skal "sikre rettighetene til de som bidrar [...]" i lovforslaget er endret til at det skal "gis rettigheter til de som skaper [...]". Etter vår mening innebærer denne endringen en ytterligere svekkelse av rettighetshavernes stilling, i så måte at høringsnotatet tok utgangspunkt i at rettighetshaverne allerede hadde disse rettighetene, mens lovforslagets konsekvens blir at disse rettighetene kan (vår understrekning) gis – etter en konkret vurdering.

På denne bakgrunn ber TONO komiteen foreslå at § 1 bokstav a og b omformuleres slik:

"Sikre rettighetene til de som skaper, fremfører eller investerer i åndsverk eller nærstående presentasjoner og arbeider, og slik også gi insentiv til kulturell produksjon.

I en viss utstrekning avgrense rettighetene med sikte på å ivareta en rimelig balanse mellom rettighetshavernes, brukernes og allmennhetens interesser."

§ 3 – STRØMMING AV VERK FRA ULOVLIG KILDE

TONO er positiv til at regjeringen foreslår innført en bestemmelse om at strømming av verk som er gjort tilgjengelig i strid med åndsverkloven på internett skal være forbudt, jf. forslaget § 3 tredje ledd. Etter forslaget vil strømming være ulovlig når det dreier seg om verk som "åpenbart" er gjort tilgjengelig i strid med loven og bruken er "egnet til å skade opphavers økonomiske interesser i vesentlig grad". Vederlag og erstatning kan bare ilegges ved forsettlig overtredelse.

TONO har merket seg at flere høringsinstanser mener at de uthevede vilkårene er for strenge. Det er påpekt at vilkårene i forslaget er vesentlig strengere enn bestemmelsen i § 12 fjerde ledd i gjeldende lov som forbyr privatkopiering av verk fra ulovlig kilde. TONO er enig i disse innvendingene.

TONO viser til at bestemmelsen samlet sett vil få et svært snevert anvendelsesområde. De foreslåtte vilkårene er svært skjønnsmessige. Dette vil gjøre det vanskelig for rettighetshaverne å håndheve bestemmelsen, og dessuten skape uklarhet for brukerne. Videre påpekes det at også opphavers ideelle interesser blir skadelidende ved strømming av verk fra ulovlig kilde.

TONO viser videre til EU-domstolens dom 26. april 2017 i sak C-527/15 (Filmspeler), der domstolen slo fast at artikkel 5 nr. 1 og 5 i direktiv 2001/29, som er en del av EØS-avtalen, ikke åpner for midlertidig reproduksjon på en multimediespiller av et verk som er skaffet til veie gjennom strømming fra en ulovlig kilde. Etter TONOs syn kan det stilles spørsmål ved om forslaget til § 3 tredje ledd er i overensstemmelse med denne avgjørelsen.

På denne bakgrunn mener TONO at bestemmelsen bør endres slik det fremgår nedenfor. Hensynet til yttrings- og informasjonsfriheten og den alminnelige bruk av internett vil være ivarettatt ved at vederlag og erstatning bare skal kunne idømmes ved forsettlig overtredelse.

På denne bakgrunn ber TONO komiteen fremme følgende forslag:

"§ 3 tredje ledd skal lyde:

Det er ikke tillatt å strøme eller på annen måte bruke åndsverk som i strid med denne loven er gjort tilgjengelig for allmennheten på Internett eller annet elektronisk kommunikasjonsnett når bruk fra den ulovlige kilden ikke på en urimelig måte tilsidesetter opphavers legitime interesser. Vederlag og erstatning etter § 82 kan bare ilegges ved forsettlig overtredelse av bestemmelsen i dette ledd».

§ 43 – FRI BRUK AV VERK I UNDERVISNING

TONO gir sin tilslutning til Norwacos forslag til endringer i og merknader til § 43.

"§43 skal lyde:

Et utgitt verk kan fremføres offentlig ved undervisning. Har opphaveren overdratt eksemplar av et kunstverk eller fotografisk verk eller er slike verk offentliggjort, kan verket fremføres offentlig ved undervisning.

Første ledd gjelder ikke for

- 1. filmverk**
- 2. scenisk fremføring av sceneverk**
- 3. fremføring innen rammen av organisert konsertvirksomhet.**

Ved ervervsmessig undervisning gjelder denne paragrafen heller ikke for fremføring av databaser.

For bruk i egen undervisning kan lærere og elever gjøre opptak av sin egen fremføring av verk. Slike opptak kan ikke brukes til andre formål.

Departementet kan i forskrift bestemme at skoler og andre undervisningsinstitusjoner vederlagsfritt kan gjøre opptak av kringkastingssending for tidsforskutt bruk. "

§ 67 ANNET LEDD – SPESIALITETSPRINSIPPET

Departementet foreslo i høringsnotatet at lovfesting av spesialitetsprinsippet skulle utformes på samme måte som "uklarhetsregelen" i avtaleloven § 37 nr. 3: *"Ved tvil om tolkningen av et avtalevilkår om overdragelse av opphavsrett, skal vilkåret tolkes til fordel for opphaveren."* TONO viser til at forslaget i høringsnotatet er endret og ikke videreført i lovforslaget.

TONO mener at hensikten med en lovfesting av spesialitetsprinsippet må være å bidra til at tvil om rettighetsoverdragelsens omfang skal komme rettighetshaveren til gode. TONO kan ikke se at det foreligger vektige argumenter for å fjerne bestemmelsen som ble foreslått i høringsnotatet. Det må bero på en misforståelse når departementet uttaler i proposisjonen på side 229 at formuleringen som ble foreslått i høringen kan gi inntrykk av at selv den minste tvil skal gå ut over erververen. TONO foreslår derfor at formuleringen som ble foreslått i høringsnotatet beholdes i lovforslaget.

TONO er for øvrig enig med departementet i at spesialitetsprinsippets gjennomslagskraft overfor andre tolkningsmomenter i praksis vil kunne variere ut fra de konkrete forhold. TONO er også enig i at det kan være større grunn til å vektlegge spesialitetsprinsippet som tolkningsmoment der opphaveren er den svake part i avtaleforholdet, og der opphaveren har en nær personlig tilknytning til verket. Det er imidlertid ikke grunnlag for å utelukke at spesialitetsprinsippet kan komme til anvendelse i bestemte situasjoner, for eksempel der rettighetshaverne er representert av en forvaltningsorganisasjon, slik departementet legger opp til på side 230 i proposisjonen. Dette ville bidra til å svekke prinsippet om kollektiv forvaltning, noe vi antar ikke har vært intensjonen. Det vises i denne forbindelse til TONOs merknader til forslaget til § 69 annet ledd.

På denne bakgrunn ber TONO komiteen fremme følgende forslag:

"§ 67 annet ledd skal lyde:

Ved tvil om tolkningen av et avtalevilkår om overdragelse av opphavsrett, skal vilkåret tolkes til fordel for opphaveren. Ved overdragelse av opphavsrett skal opphaveren ikke anses for å ha overdratt en mer omfattende rett enn det avtalen gir uttrykk for."

§ 69 – RETTEN TIL RIMELIG VEDERLAG

Lovforslaget som er fremmet i proposisjonen er betydelig endret i forhold til det forslaget som departementet sendte ut til høring. Rettighetshaverne har i realiteten ikke fått anledning til å uttale seg om det lovforslaget som er fremmet i proposisjonen.

TONO mener at lovforslaget, slik det nå foreligger, bør stanses. En slik bestemmelse bør ikke vedtas uten å være gjenstand for en bred utredning, der også en egen tvisteløsningsmekanisme må tas inn. Innføring av en bestemmelse om rimelig vederlag gir liten mening uten at det knyttes en tvisteløsningsordning til bestemmelsen.

Dersom bestemmelsen likevel vedtas, må det opprinnelige høringsforslaget benyttes og komiteen bes markere avstand fra proposisjonens merknader som er til skade for opphavere og utøvere, og i strid med lovforslagets formål.

Bestemmelsen om rimelig vederlag har stor betydning, og skal fungere i et marked med sterke interessemotsetninger. Det er derfor svært viktig at en slik bestemmelse er grundig utredet.

Et hovedmål med ny åndsverklov er "[...] å sikre rettighetshaverne inntekter. Loven er et sentralt virkemiddel for regjeringens mål om at skapende og utøvende kunstnere i større grad skal kunne leve av sin virksomhet" (Prop. 104 L s. 9). Etter høringsforslaget skulle det ved vurderingen av hva som er rimelig vederlag legges vekt på momenter som "*overdragelsens omfang*" og "*den økonomiske verdi for erververen*". I lovforslaget er disse erstattet med nye momenter, som innebærer en tydelig forskyvning av balansen mellom aktørene, til skade for rettighetshaverne TONO har i ettertid blitt kjent med at sterke, kommersielle aktører øvet et press på departementet, som departementet tilsynelatende har gitt etter for. Etter TONOs syn vil den foreslåtte bestemmelsen bidra til å svekke opphavernes økonomiske stilling. Konsekvensene av de endringer som er foretatt etter at forslaget ble sendt på høring, og av departementets nye merknader, er i beste fall uklare, og opphaverne er derfor bedre tjent med at forslaget, i den form det har fått i proposisjonen, ikke vedtas.

Lovforslaget har en tydelig slagside i de kommersielle interessenes favør, blant annet fordi:

- Det vektlegges ensidig at det er de kommersielle aktørene som investerer og tar risiko, mens det tilsynelatende ses bort fra den investering og risiko som ligger i frembringelsen av et åndsverk.
- Det legges til grunn at bestemmelsen skal ha mindre betydning ved kollektiv forvaltning, hvilket åpenbart vil svekke opphavernes stilling.
- Det fremsatte lovforslaget har i betydelig grad fjernet seg fra forslaget i høringsnotatet, uten at konsekvensene av dette er drøftet.
- Det er tvilsomt om det fremsatte forslaget er basert på en riktig forståelse av sammenlignbare forslag fra EU-retten.
- Det legges til grunn at vurderingen av "*rimelig vederlag*" utelukkende skal baseres på forholdene på avtaletidspunktet. Det blir derfor ingen mulighet til å kreve vederlaget oppjustert basert på etterfølgende forhold, og det reduserer muligheten til å få vederlag for etterfølgende utnyttelsesformer.

TONO mener at det er en risiko for at forslaget til § 69 *annet ledd*, sammenholdt med enkelte av merknadene i proposisjonen, vil kunne slå ut i opphavernes disfavør.

Ubalanserte partsforhold:

TONO viser for det første til at rettighetshavere i flere tilfeller mottar uforholdsmessig lavt vederlag, også der rettighetshaveren har gitt fullmakt til en organisasjon (kollektiv rettighetsforvaltning). Faren for ubalanserte partsforhold er tilstede i forholdet mellom sterke kommersielle aktører og kollektive forvaltningsorganisasjoner, som i mange situasjoner ser seg nødt til å inngå avtaler som går ut på et ensidig fastsatt beløp som den kommersielle aktøren mener er passende. Det kan derfor ikke legges til grunn som et generelt utgangspunkt at avtaler mellom forvaltningsorganisasjoner og slike aktører er fremforhandlet av jevnbyrdige parter. Bestemmelsen i § 69 annet ledd bør ha like stor gjennomslagskraft når rettighetene overdras gjennom en forvaltningsorganisasjon som der rettighetshaveren selv utsteder lisenser eller forhandler om vederlag, med mindre konkrete omstendigheter tilsier noe annet. Det samme må åpenbart gjelde ved utmåling av rimelig vederlag som følge av inngrep i opphavsrettigheter, jf. lovforslagets § 82 første ledd bokstav a.

Erververs vs. opphavers risiko:

TONO viser videre til at departementets merknader i proposisjonen kan gi inntrykk av at erververens økonomiske risiko og investeringer skal komme til fradrag ved vederlagsberegningen. TONO antar at dette ikke har vært intensjonen. I den grad investeringshensynet skal tillegges betydning, må det tas like mye hensyn til rettighetshavernes investeringer og den ofte betydelige økonomiske risiko som ligger bak frembringelsen av et åndsverk, og som bæres av rettighetshaveren alene. Åndsverklovens oppgave er å beskytte den investering og økonomiske risiko som ligger i frembringelsen av åndsverk, ikke å tilgodese erververen på bekostning av rettighetshaveren. Erververens investeringer og økonomiske risiko kan derfor ikke redusere rettighetshaverens krav på rimelig vederlag fra erververen, med mindre det foreligger særlige forhold som tilsier noe annet.

Etterfølgende forhold:

Til tredje ledd har TONO merket seg at departementet har valgt å foreslå en mulighet til å trekke inn etterfølgende forhold i vurderingen av hva som er rimelig vederlag ved utleie av film eller lydopptak. Det bemerkes i proposisjonen at det faktiske inntekspotensialet vil være sentralt for hva som vil være rimelig vederlag på avtaletidspunktet i enhver forhandling om vederlag. Slik tredje ledd er formulert kan den imidlertid gi inntrykk av det motsatte, og at det kun er ved utleie av film eller lydopptak at faktisk inntekspotensial kan vektlegges. TONO viser for øvrig til at en generell avtalejusteringsordning er foreslått i Kommisjonens direktivforslag (KOM (2016) 593 artikkel 15, og forutsetter at dette vil bli fulgt opp i forbindelse med gjennomføringen av direktivet. TONO foreslår følgelig at tredje ledd fjernes.

Ufravikelighet:

I høringsnotatet ble det foreslått at bestemmelsen om rimelig vederlag ikke kunne fravikes ved avtale. I lovforslaget er imidlertid ordlyden endret til at "bestemmelsene i denne paragrafen ikke kan fravikes til skade for opphaveren". Når departementet på side 242 i Prop. 104 L understreker at: "*selv om bestemmelsen ikke kan fravikes til skade for opphaveren, kan vektlegging av de konkrete forhold som gjør seg gjeldende, herunder formålet med den avtalte bruk, tilsa betydelig variasjon i hva som vil være å anse som et rimelig vederlag i det enkelte tilfelle*", mener TONO at opphavers stilling fra det opprinnelige forslaget er blitt svekket i lovforslaget. Med henblikk på at rettighetshaverne og erververne tolker flere av lovens bestemmelser svært forskjellig, ser vi med uro når begrep som «til skade» innføres da slike begrep kan åpne opp for ytterligere ulike tolkninger mellom aktørene.

Tvisteløsningsmekanisme:

Sist, men ikke minst, vil TONO fremheve at det ikke er foreslått å innføre en særskilt tvisteløsningsmekanisme for fastsettelse av vederlag, som det er sterkt behov for og som TONO har bedt om i flere omganger. Uten en egen tvisteløsningsmekanisme har det liten hensikt å vedta en regel om rimelig vederlag. Det er kun de største rettighetsorganisasjonene som har økonomisk tyngde til å gå til domstolene for å få fastsatt vederlag. Den økonomiske risikoen ved å gjennomføre saker i to eller tre instanser og der rettighetshaveren kan bli dømt til å betale motpartens saksomkostninger i tillegg til sine egne kostnader til juridisk bistand, - er så høy at tilgangen til domstolsapparatet i praksis vil være forbeholdt store aktører og saker som dreier seg om svært store beløp. Flåklypa-saken og TONOs sak mot RiksTV, som nå er anket til Høyesterett, er nylige eksempler på at domstolsbehandlingen har vært svært ressurskrevende og hvor sakskostnadene har vært meget høye med tosifrede millionbeløp.

Departementets begrunnelse for å ikke foreslå en særskilt tvisteløsningsmekanisme bygger tilsynelatende på en feiltolkning av EU-retten, der det har vært diskutert en annen type

tvisteløsningsmekanisme for å behandle den foreslåtte "*bestselgerregelen*", dvs. en regel som gir rett til å kreve revisjon dersom det avtalte vederlaget viser seg å ikke være proporsjonalt med inntektene bruken av verket genererer. TONO ga i sitt høringssvar i 2016 uttrykk for at det var positivt at departementet la frem forslag til ny åndsverklov selv om det parallelt pågikk et arbeid i EU. TONO mener departementet på dette område imidlertid opptrer passivt når de åpenbart anerkjenner synspunktet om at domstolsbehandling vil være såpass ressurskrevende at barrieren for saksanlegg vil være høy, likevel ikke innfører en tvisteløsningsmekanisme, men i stedet velger å avvente utfallet av det kommende EU-direktivet som vi av erfaring vet vil kunne ta flere år.

TONO viser til at den danske opphavsretsloven har nedfelt en alternativ tvisteløsningsprosedyre i § 47. Ophavsretslicensnævnet kan på flere områder treffe avgjørelser, som ikke kun gjelder vederlagets størrelse men også fastsetting av generelle avtalevilkår. Det er kulturministeren som utnevner Ophavsretslicensnævnet, hvor lederen skal være en høyesterettsdommer. TONO er kjent med at også den nederlandske opphavsretsloven har en tvisteløsningsprosedyre.

TONO fastholder at en særskilt tvisteløsningsmekanisme må innføres, da dette er nødvendig for å sikre rettighetshaverne en reell mulighet til å få fastsatt et rimelig vederlag.

Departementet viser selv til at særskilte bestemmelser om tvisteløsning er aktuelle å gi på to stadier i prosessen, hvorav "*som hjelp til å komme frem til avtale ved (frivillig) mekling*", er den ene. Bruk av rettsmekling for å løse sivile tvister kommer med full styrke inn i domstolsapparatet, ettersom rettsmekling er både enklere, raskere og vanligvis billigere enn en ordinær domstolsbehandling. TONO finner det således vanskelig å forstå hvorfor ikke departementet har sett hen til denne utviklingen, særlig når en rimeligere tvisteløsningsordning har vært etterspurt i en årrekke, nå også i høringsrunden til ny åndsverklov.

TONO stiller videre spørsmål til hvilken betydning regelen om rimelig vederlag vil ha, uten en alternativ tvisteløsningsordning. Rettighetshaverne vil slik vi ser det opprettholde sin vegring for å ta tvister til domstolene og deres rettigheter vil således uthules. Høringsrunden viste med all tydelighet splittelsen mellom rettighetshaverne på den ene siden og erververne på den andre siden. Hva som anses som "rimelig" vil alltid kunne diskuteres, men samfunnet er ikke tjent med å ha årelange konflikter mellom rettighetshavere og erververe som løses i domstolene.

TONO mener at overdragelsens omfang og det antatte økonomiske inntekspotensialet bruken vil ha for erververen, herunder ved videre overdragelse, må være de sentrale momenter ved vurderingen etter § 69 annet ledd, slik det ble foreslått i høringsnotatet. Forslaget i høringsnotatet ga etter TONOs oppfatning tilfredsstillende rom for fleksibilitet og konkrete vurderinger gjennom passusen "*i lys av de konkrete forhold som gjør seg gjeldende og hva som er vanlig og rimelig på området*".

Innledningsvis har vi påpekt at § 69 i realiteten ikke har vært på høring slik den lyder i proposisjonen og at bestemmelsen således må tilbake til departementet for å sendes ut på høring, og at en tvisteløsningsmekanisme må tilknyttes bestemmelsen.

Vi vil ikke unnlate å nevne at åndsverkloven i dag har tvisteløsningsmekanismer på flere områder, og det kan særlig pekes på musikkområdet der det finnes en «Gramo-nemnd» der vederlagstvister etter §45b kan løses ved nemnds behandling. Dette er både tidseffektivt og en lavkostnads modell sammenlignet med å løse tvister ved de ordinære domstolene.

Dersom imidlertid bestemmelsen vedtas ber TONO komiteen fremme følgende forslag:

"§ 69 annet ledd skal lyde:

«Ved vurderingen av hva som utgjør et rimelig vederlag, skal det blant annet legges vekt på overdragelsens omfang og hvilken økonomisk verdi den har for erververen, sett i lys av de konkrete forhold som gjør seg gjeldende og hva som er vanlig og rimelig på området.»

TONO viser til at det på Gramo-området foreligger en tvisteløsningsmekanisme, jf. forskrift til åndsverkloven § 4-1, som fungerer utmerket.

§ 69 tredje ledd fjernes".

§ 82 ANNET LEDD – DET DOBBELTE AV ET RIMELIG VEDERLAG FOR BRUKEN

Lovforslaget innebærer at en inngriper som handler forsettlig eller grovt uaktsomt skal kunne dømmes til å betale det dobbelte av et rimelig vederlag for bruken, jf. forslaget til § 82 annet ledd. TONO er positiv til forslaget og mener at det er viktig å sikre at det kan tilkjennes vederlag som har tilstrekkelig preventiv effekt ved grove overtredelser, og at åndsverkloven nå får det samme beskyttelsesnivå som ble innført i lovgivningen om industrielt rettsvern i 2013.

TONO har imidlertid merket seg at forslaget er endret etter høringen, ved at det er tilføyet et nytt vilkår; den forurettede skal likevel ikke kunne kreve det dobbelte av et rimelig vederlag i den grad det *"fremstår som urimelig"*. TONO har vanskelig for å se at det vil fremstå som urimelig å tilkjenne det dobbelte av et rimelig vederlag når forutsetningen er at inngriperen kan bebreides i kvalifisert grad. Den foreslåtte begrensningen vil etter TONOs mening bidra til å svekke den preventive effekten av forslaget. TONO viser til at tilsvarende regler ble innført i lovgivningen om industrielt rettsvern (patent, varemerke mv.) i 2013. Justis- og beredskapsdepartementet avviste i den forbindelse å ta inn en tilsvarende begrensning i disse lovene, blant annet med henvisning til at reglene skal ha tilfredsstillende preventiv effekt (Prop. 81 L (2012-2013) s. 44). TONO mener at det ikke er grunnlag for en annen vurdering ved kvalifiserte inngrep i opphavsrettigheter, og går derfor inn for at den foreslåtte begrensningen fjernes, slik at opphavsrettigheter på dette område ikke forskjellsbehandles med de industrielle rettighetene.

TONO ber på denne bakgrunn komiteen fremme følgende forslag:

"§ 82 annet ledd skal lyde:

"Er det handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, skal overtrederen, dersom den forurettede krever det, i stedet for vederlag og erstatning fastsatt etter første ledd, betale det dobbelte av rimelig vederlag for bruken."

§ 84 – TILLATELSE TIL FORTSATT BRUK VED OVERTREDELSE MOT VEDERLAG

TONO har merket seg at regjeringen i forslaget til § 84 foreslår en bestemmelse om at overtrederen, når helt særlige grunner foreligger, skal kunne gis tillatelse til fortsatt bruk av verk mv. mot å betale et rimelig vederlag. Dette vil være et alternativ til de vanlige sanksjonene ved overtredelse, dvs. forbud og erstatning, og krever at overtrederen har opptrådt i aktsom god tro.

TONO viser til at en lignende bestemmelse finnes i § 56 annet ledd i den gjeldende åndsverkloven. Forslaget til § 84 medfører imidlertid en utvidelse i forhold til gjeldende rett ved at det også kan gis tillatelse som gir overtrederen adgang til å fremstille *nye* eksemplarer av et verk eller arbeid og gjøre disse tilgjengelige for allmennheten, dvs. en form for tvangslisens.

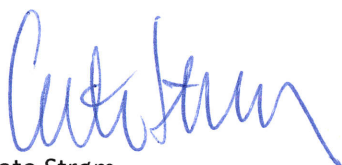
TONO kan ikke se at en slik utvidelse er begrunnet og mener at den bryter med de overordnede formål åndsverkloven skal ivareta. TONO mener derfor at adgang til å gi tillatelse til fortsatt bruk mot vederlag på samme måte som i dagens lov bør begrenses til å gjelde allerede fremstilte eksemplarer av et verk eller arbeid.

På denne bakgrunn ber TONO komiteen fremmer følgende forslag:

"§ 84 skal lyde:

I stedet for å fastsette tiltak etter §§ 79 og 83, kan retten når helt særlige grunner foreligger, gi tillatelse til bruk av allerede fremstilte eksemplarer av et verk eller arbeid mot rimelig vederlag til rettighetshaveren og på passende vilkår for øvrig. Slik tillatelse kan bare gis til den som har handlet i aktsom god tro."

Med vennlig hilsen

Cato Strøm

Adm. dir

TONO SA